

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/428/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713218082
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6713218082.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpeného ERASMUS LEGAL, s. r. o., so sídlom Justičná 9, 811 07 Bratislava, IČO: 36 789 615 proti odporkyni L. M., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. N./XX, 97X XX T. T., adresa pre doručovanie A. cesta XX, XXX XX W., štátna občianka SR, zastúpenej JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, J. Kráľa 5/A, 984 01 Lučenec, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 778, zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, J. Kráľa 5/A, 984 01 Lučenec, o zaplatenie 1887,34 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 10C/219/2013-72 zo dňa 11. 12. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a o trovách konania zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd zaviazal odporkyňu k povinnosti zaplatiť navrhovateľovi 412,76 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 399,14 eur od 02. 03. 2011 do zaplatenia, a to všetko v pravidelných mesačných splátkach po 50 €, pričom prvá splátka bude splatná k poslednému dňu kalendárneho mesiaca, v ktorom nadobudne právoplatnosť tento rozsudok a ďalšie splátky budú splatné vždy k poslednému dňu príslušného kalendárneho mesiaca. V prípade, ak odporkyňa nezaplatí čo i len jednu splátku riadne a včas, stáva sa splatným celý dlh. Konanie v časti o zaplatenie 32,34 eur zastavil. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporkyni trovy konania vo výške 212,82 eur, vedľajšiemu účastníkovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

Okresný súd vychádzajúc zo skutkových zistení dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je len čiastočne dôvodný. Mal preukázané, že medzi navrhovateľom a odporkyňou bola uzatvorená úverová zmluva dňa XX. XX. XXXX s tým, že táto zmluva je zmluvou spotrebiteľskou. Na základe zmluvy poskytol navrhovateľ odporkyni finančnú hotovosť vo výške 91 000,- Sk, ktorú mala splácať v zmysle úverovej zmluvy spolu s riadnym úrokom v pravidelných mesačných splátkach s tým, že časť splátky mala predstavovať úhradu istiny a časť splátky mala predstavovať riadny úrok. Na základe skutočností, že navrhovateľ mal v úverových podmienkach uvedené, že výška úroku sa zistí ako rozdiel súčiny výšky mesačnej splátky a počtu splátok a výšky poskytnutého úveru mal za to, že úmyslom zákonodarcu, ktorý sankcionuje veriteľa tým, že nemôže od spotrebiteľa požadovať úrok, ktorý nie je uvedený v zmluve bolo, aby bol spotrebiteľ práve chránený v tom zmysle, že už pri uzavretí zmluvy bude jasne určitá a zrozumiteľne uvedená výška úroku z úveru tak, aby si potencionálny budúci dlžník mohol zvážiť, či za takýchto podmienok zmluvu o úvere uzavrie, resp. si porovnať výšku úrokovej sadzby v iných bankových, či nebankových subjektoch. Súd mal za to, že odporkyňa tak bola povinná uhradiť len skutočne poskytnuté plnenie bez riadnych úrokov a pokiaľ ide o poplatky len poplatky, ktoré sú výslovne uvedené v úverovej zmluve resp. v úverových podmienkach v spoločnosti navrhovateľa.

Navrhovateľ tak nemal právo požadovať od odporkyne úhradu mesačných splátok, ktoré obsahovali aj riadny úrok. Pokiaľ navrhovateľ započítaval platby uhrádzané odporkyňou na riadny úrok, konal tak neoprávnene. Okresný súd uviedol, že odporkyni boli poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 3 020,65 eur (91.000,- Sk) s tým, že túto čiastku bola odporkyňa povinná uhradiť navrhovateľovi. Súd poukazuje na tvrdenia samotného navrhovateľa, vychádzal z toho, že odporkyňa vykonala úhrady v celkovej výške 2 621,51 eur (34 splátok po 75,45 eur + 1 splátka 56,2103 eur), čiže rozdiel medzi poskytnutými peňažnými prostriedkami z titulu úveru a vykonanými úhradami predstavuje sumu 399,14 eur, na ktorú súd odporkyňu zaviazal spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 02. 03. 2011 do zaplatenia. Zároveň súd priznal navrhovateľovi zmluvnú pokutu vo výške 13,62 eur uplatnenú navrhovateľom v súlade s § 3 hlavy 14 Úverových podmienok spoločnosti navrhovateľa. Právne okresný súd poukázal na ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 31. 12. 2007 vzhľadom na uzavretie úverovej zmluvy XX. XX. XXXX. O späťvzátí návrhu v časti o zaplatenie 32,34 eur rozhodol na základe rešpektovania dispozičného oprávnenia navrhovateľa s návrhom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, 2, § 149 ods. 1 O. s. p. vzhľadom na pomerný úspech navrhovateľa. Vedľajšiemu účastníkovi právo na náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že odporkyňa bola zastúpená advokátom ešte pred tým, než do konania vstúpil vedľajší účastník pritom právny zástupca odporkyne a právny zástupca vedľajšieho účastníka je tá istá osoba.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie navrhovateľ, a to v časti, v ktorej súd návrhu nevyhovel ako aj voči výroku o náhrade trov konania. V odôvodnení odvolania uviedol, že dňa XX. XX. XXXX uzatvoril navrhovateľ s odporkyňou úverovú zmluvu, na základe ktorej poskytol odporkyni úver vo výške 91.000,- Sk, pričom úverová zmluva obsahovala aj údaj o RPMN vo výške 18,70 % (bod 38. ÚZ) a konečnú výšku úveru v sume 136.380,- Sk (4 529,20 eur) v bode 37. ÚZ.

Okrem iného predmetná úverová zmluva je napriek tomu, že je zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú sa vzťahuje špeciálna právna úprava, primárne najmä zmluvou podľa Obchodného zákonníka. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Navrhovateľ zároveň potvrdil záver okresného súdu, že pri uzavretí úverovej zmluvy ide o vzťah dodávateľa a spotrebiteľa, a preto na úverovú zmluvu je potrebné aplikovať aj Zákon o spotrebiteľských úveroch a ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy. Pozornosť upriamil na ustanovenie § 4 ods. 2 až 5 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu uzavretia príslušnej úverovej zmluvy, t. j. ku dňu XX. XX. XXXX, pričom poukázal najmä na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. g) citovaného zákona, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Podľa odseku 5 citovaného ustanovenia, od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Navrhovateľ mal za to, že úverová zmluva spĺňa všetky zákonom ustanovené náležitosti tak, aby mohol byť poskytnutý úver považovaný za úver s úrokmi a poplatkami, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy nebol povinný uvádzať údaj o výške úrokovej sadzby, úroku za poskytnutie úveru, pričom všetky povinné obsahové náležitosti vrátane RPMN v zmysle § 4 ods. 2 a 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch v zmluve uviedol. Napriek skutočnosti, že navrhovateľ nebol v zmysle platnej právnej úpravy povinný uvádzať v zmluve výšku úroku z úveru samostatne, táto z úverovej zmluvy vyplýva, nakoľko v zmysle ustanovenia § 1 hlavy 5 ÚP výška úroku sa zistí ako rozdiel súčiny výšky mesačnej splátky a počtu splátok a výšky poskytnutého úveru.

Navrhovateľ poukázal tiež na konečnú výšku úveru, pričom daná suma obsahuje nielen výšku úveru, ale aj predmetné úroky z úveru, a preto navrhovateľ mal za to, že odporkyňa bola vopred informovaná o výške úrokov a poplatkov, ktoré za poskytnutie úveru bude musieť zaplatiť. Na základe uvedeného navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne zmeniť a vyhovieť návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vrátane uplatnených trov prvostupňového konania. V súvislosti s podaním odvolania si uplatnil trovy odvolacieho konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za odvolanie a trov právneho zastúpenia.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť a odporkyni priznať náhradu trov odvolacieho konania. Do pozornosti súdu dala uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 402/2013 z 19. 06. 2013, ktorým bolo vyslovené, že aplikácia Občianskeho zákonníka na

spotrebiteľský úverový vzťah je ústavne konformná a nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť daného záveru. Dogmatickú teóriu absolútneho obchodu považovala v kontexte kogentnej a špeciálnej spotrebiteľskej úpravy za dnešného stavu spoločenského vývoja za prekonanú. Teória absolútneho obchodu pri posudzovaní úverových vzťahov tak musí ustúpiť špeciálnej záväznej spotrebiteľskej právnej úprave, ktorá má svoj základ v Smernici rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Zastáva jednoznačný názor, že každá zmluva o spotrebiteľskom úvere bez ohľadu na formu a typ spotrebiteľského úveru sa vždy spravuje špeciálnymi ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a podporne Občianskym zákonníkom. K dôvodnosti výroku prvostupňového súdu, ktorým žalobu zamietol poukázala na to, že zmluva o úvere zo dňa XX. XX. XXXX neobsahuje údaj v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platného a účinného v čase podpisu zmluva, a to sumu, počet a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov. Pokiaľ teda veriteľ chce mať oprávnený a dôvodný nárok na zaplatenie úrokov a iných poplatkov od spotrebiteľa, musí tieto úroky a poplatky priamo uviesť v texte spotrebiteľskej zmluvy a dojednať ich. V prípade, že by veriteľ tieto úroky a poplatky riadne uviedol v spotrebiteľskej zmluve, nebol by dôvod na spochybňovanie jeho nároku na tieto úroky a poplatky. Pokiaľ sa nenachádzajú všetky obligatórne náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy v súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. zreteľne uvedené v texte hlavnej zmluvy a sú len súčasťou jednoliateho miniatúrneho textu formálne nedostupných obchodných podmienok, ku ktorým spotrebiteľ svojim podpisom ani nepristúpil, potom má za to, že takýto úver prvostupňový súd správne posúdil ako bezúročný a bez poplatkov.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, prejednal vec v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 1 písm. h), ods. 2 O. s. p.

Odvolací súd v prvom rade poukazuje na nesprávne právne posúdenie vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Okresný súd posúdil úverovú zmluvu uzavretú medzi navrhovateľom a odporkyňou dňa XX. XX. XXXX ako zmluvu o úvere, ktorá sa v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka považuje za „absolútny obchod“, t. j. na právny vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka. Odvolací súd sa s takýmto právnym posúdením vzťahu nestotožňuje. Od 01. 07. 2007 nadobudol účinnosť zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Tento zákon v zmysle § 1 ods. 1, upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa (ďalej len „združenie“) a označovanie výrobkov cenami. Na účely tohto zákona sa spotrebiteľom rozumie fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

Podľa § 3 ods. 3 citovaného zákona účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Už z citovaných ustanovení zákona je možné jednoznačne vyvodiť, že úverová zmluva uzavretá medzi navrhovateľom a odporkyňou XX. XX. XXXX je spotrebiteľskou zmluvou, a aj keď nebola uzavretá podľa Občianskeho zákonníka (ale podľa ustanovení Obchodného zákonníka) primerane sa na ňu majú použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka. Uvedenú úverovú zmluvu je možné jednoznačne považovať za spotrebiteľskú zmluvu aj v zmysle článku 2 Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Dňom 01. 05. 2004, t. j. dňom vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie sa stali na území Slovenskej republiky záväznými právne akty Európskej únie vrátane zmienenej smernice. Navyše v zmysle Občianskeho zákonníka účinného od 01. 01. 2008 podľa § 5 ods. 1 spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať

svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V zmysle ustanovenia § 879j Občianskeho zákonníka, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 01. 01. 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 01. 01. 2008 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Okresný súd správne posúdil úverovú zmluvu zo dňa 06. XX. XXXX ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom do 31. 12. 2007. Okresný súd sa však nedostatočne zaoberal skutočnosťou, či medzi obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere patrí aj povinnosť uviesť konkrétne kapitalizovaný úrok z istiny, prípadne úrokovú sadzbu. Do 31. 12. 2007 boli náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. uvedené len fakultatívne, pričom pokiaľ zmluva neobsahovala náležitosti podľa § 4 ods. 2 a 3 uvedeného zákona, a teda nespĺňala podmienky podľa odsekov 2 a 3, zmluva o spotrebiteľskom úvere sa považovala za platnú, ak bol spotrebiteľovi na jej základe poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo bol dodaný tovar alebo poskytnutá služba tak, ako to vyplýva z § 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z. z. účinného do 31. 12. 2007.

Spotrebiteľský úver sa považoval za bezúročný a bez poplatkov iba v prípade, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z. z. účinného do 31. 12. 2007 nemala uvedenú ročnú percentuálnu mieru nákladov. To, že od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 4 ods. 5 citovaného zákona, musí súd posúdiť v kontexte k celej úverovej zmluve zo dňa XX. XX. XXXX, teda vo vzťahu k výške úveru, konečnej výške úveru a výške RPMN. Ročná percentuálna miera nákladov je sadzba, ktorá sa aplikuje na výpočet z hodnoty celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru (§ 2 písm. d/ citovaného zákona), pričom je v nej obsiahnutý aj úrok a v akej výške je priamo uvedené v úverových podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a. s., v hlave 5. § 1, kde je uvedené, že výška úroku sa zistí ako rozdiel súčinu výšky mesačnej splátky a počtu splátok a výšky poskytnutého úveru.

Až od 01. 01. 2008 bol zákon č. 258/2001 Z. z. novelizovaný v tom smere, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obligatórne obsahovať náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 zákona, a teda konkrétnu ročnú úrokovú sadzbu, výšku, počet a termíny splátok istiny úrokov a iných poplatkov, ako aj ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ods. 2 písm. a), b), d), e), f) g), k), l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, čím dochádza k sankcionovaniu poskytovateľa úveru pre nedodržanie obligatórných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z. účinného od 01. 01. 2008). Aj v znení od 01. 01. 2008 zákonodarca ponechal klauzulu (§ 4 ods. 4) podľa ktorej od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Z uvedeného je zrejmé, že zákonodarca rozlišuje nedodržanie obligatórných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo sankcionuje bezúročnosťou úveru a bez poplatkov od neuvedenia úrokov alebo poplatkov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, čo nie je možné stotožňovať.

Práve v súvislosti s reguláciou celkových úrokov a poplatkov bol zákonom č. 568/2007 Z. z. novelizovaný zákon č. 258/2001 Z. z. s účinnosťou od 01. 01. 2008, a to z dôvodu, že niektoré smernice EÚ boli narýchlo pred vstupom do EÚ transponované do vnútroštátneho práva (Občiansky zákonník, Zákon o spotrebiteľských úveroch), avšak ich transpozícia nebola dostatočná a vo viacerých ohľadoch vecne nesprávna, z čoho v aplikačnej praxi vznikali problémy. Spotrebiteľské právo je jednou z prioritných oblastí záujmu EÚ, pričom aj súdny dvor opakovane zdôrazňoval význam spotrebiteľského práva a nevyhnutnosť takého výkladu právnych predpisov, ktorý bude pokiaľ možno čo najbližší dosiahnutiu účelu spočívajúceho k zabezpečeniu vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov vyplývajúcej z cieľov v článku 153 Zmluvy o založení ES (napr. rozhodnutia ESD vo veciach OCEANO Grupo Editorial z 27. 06. 2000, prípady C 240/98 až 244/98, či Audiencia Provincial de Madrid z 26. 10. 2006, prípad C 168/05), čo vyplýva aj z dôvodovej správy k uvedenej novele.

V uvedenom kontexte okresný súd opätovne posúdi nárok navrhovateľa na úrok z istiny vyplývajúci z úverovej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom a odporkyňou dňa XX. XX. XXXX. Úverovú

zmluvu, na základe ktorej si navrhovateľ uplatňuje úrok z istiny okresný súd posúdi aj z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok a celkovej platnosti zmluvy. V prípade, ak by okresný súd došiel k záveru odlišného od svojho skoršieho rozhodnutia, navrhovateľom uplatňovaný nárok na úrok z istiny zväží aj z hľadiska primeranosti jeho výšky vo vzťahu k istine.

O trovách konania vrátane trov odvolacieho konania rozhodne okresný súd vo svojom novom rozhodnutí v zmysle § 224 ods. 3 O. s. p.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.